

SHB 348 Krize Müdahale
Öğr. Gör. Ezgi ARSLAN ÖZDEMİR

Konu 10: Gelişimsel Krizler

Yaşam Döngüsü

Erik Erikson

- Bebeklik Dönemi: Duygusal doyum alma, ailenin sarsılması, uyum sağlaması
- 1-3 Yaş Arası Çocukluk Dönemi: Bağımsızlık ve bağımlılık
- Okul Öncesi ve Ortaokul Dönemi: Sosyal Kabul, girişkenlik, benlik saygısı, kimlik
- Ergenlik Dönemi: Kimlik, özerklik, ebeveynlerden ayrışma
- Genç Yetişkinlik: ekonomik ve sosyal sorumluluk
- Orta Yetişkinlik Dönemi: orta yaş krizi
- Olgunluk Dönemi: umutsuzluk, ego bütümlüğü, ölüm

Erikso'un Psikososyal Gelişim Aşamalarına İlişkin Krize Müdahale

Evre	Kriz	Olası Problemlı Sosyal Rol Değişimleri	Müdahale
Bebeklik	Temel Güvene Karşı Güvensizlik	Annenin Bebeğe Bakım verme veya bağlanma konusunda sorun yaşaması	Anneye uygun ebeveynlik becerileri öğretmek, yakınlık korkusunu tartışmak
		Babanın bakım veren olma konusundaki başarısızlığı; aileye ait olma duygusunu sürdürmemesi	İletişimin ve işlevsiz bırakılma duygusunun ifade edilmesinin sağlanması; anneyi babanın dahil olma ihtiyacı konusunda bilgilendirmek
1-3 Yaş Arası	Özerkliğe Karşı Kuşku ve Utanç	Ebeveynlerin bağımsızlığı sağlama konusundaki başarısızlığı ve aşırı kontrolcü olması	Ebeveynleri, çocuğun kendini güçlü hissetme ihtiyacı hakkında eğitmek
		Ebeveynlerin uygun sınırlar koymakta başarısız olması	Ebeveynleri kontrolsüz güç mücadeleleri yaratmadan sınırları belirleme yolları hakkında eğitmek
Okul Öncesi	Girişimciliğe Karşı Suçluluk	Çocuğun diğer çocuklarla iletişim kuramaması ve oyun başlatamaması	Ebeveynleri, aile içi ve dışı ilişkilerde uygun girişken davranışlar göstererek model olma çabalarında desteklemek
		Çocuğun aşırı rekabetçi ve saldırgan olması, paylaşma veya işbirliği yapma konusunda zorlanması	Ebeveynleri çocuğun kendisini değersiz hissettirmeden nasıl boyun eğeceğine dair yardımcı olmaları konusunda eğitmek

Evre	Kriz	Olası Problemlı Sosyal Rol Değişimleri	Müdahale
Çocukluk Yılları	Çalışkanlığa Karşı Aşağılık Duygusu	Çocuğun akademik, fiziksel yada sosyal alanlarda uygun becerileri öğrenememesi	Çocuğu bazı görevlerde yada oyunlarda beceri geliştirmesi için cesaretlendirmek
		Çocuğun, ebeveynlerin uygun gördüğü alanlarda yeterlilik gösterememesi	Ebeveynleri, çocuktan kendi duygusal ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılayan davranışlar beklemek yerine, çocuğun kendisi için kimlik ve beceriler geliştirme ihtiyacı duymasını
Ergenlik	Kimlik kazanmaya karşı rol karmaşası	Ebeveynlerin çocuğa özgürlük ve sorumluluk vermemesi	Aileyi uzlaşma ve arabuluculuğa odaklanan aile terapisi ile tanıştırmak
		Ebeveynlerin çocuğu dinleme ve ihtiyaçlarını anlama konusunda başarısız olması	Ebeveynlere aktif dinleme ve empatik anlama becerilerini öğretmek
		Çocuğun duygusal ihtiyaçlarının karşılanması konusunda yaşıtlarına başvurmakta başarısız olması	Çocuğu yaşıtlarıyla etkileşimde bulunma ve sosyal katılım konusunda cesaretlendirmek
		Çocuğun büyümenin getirdiği sorumluluklar ve stresle baş edememesi	Stres ve sorumluluk ile birlikte ortaya çıkan avantajlara dikkat çekerek büyümenin gerçekliğini kabul etmesi için çocuğa destek olmak

Evre	Kriz	Olası Problemlı Sosyal Rol Değişimleri	Müdahale
Genç Yetişkinlik	Yakınlığa karşı yalıtılmışlık	Genç yetişkinin yakın ilişki kuramaması, yalnız hissetmesi	Sağlıklı sosyal iletişim becerileri öğretmek, yas ve depresyonunun üstesinden gelebilmeleri için yardımcı olmak
		Genç yetişkinin duygusal, ekonomik, ve fiziksel olarak ebeveynlerinden bağımsız olamaması	Genç yetişkini bağımsızlık, yetişkinlik ve ileri yaşlar hakkındaki korkularının normal olduğu konusunda bilgilendirmek; günlük stresler ve ebeveynlerden uzaklaşmak konusunda pratik öneriler vermek
		Ebeveynlerin genç yetişkini serbest bırakmakta başarısız olması, hayatını kontrol etmeye çalışmaları	Ebeveynlerin kayıplarının yasını tutmalarına ve yeni katılımlara odaklanmalarına yardımcı olmak
Orta Yetişkinlik	Üretkenliğe karşı durgunluk	Eşlerin çocuklar evden ayrıldıktan sonra evlilik bağını yeniden kuramaması	Kayıp duygularını ele almak, evlilik etkileşimlerini ve etkinliklerini arttırmak için evlilik danışmanlığı önermek
		Yetişkinlerin kendilerini yeni ve tatmin edici aktivitelere dahil edilememesi	Kariyer değişimi, üniversiteye kayıt olmayı, yeni bir hobi edinmeyi ya da gönüllü olarak çalışmalarını desteklemek
		Yetişkinlerin, büyükanne ve büyükbaba rolüne uygun şekilde adapte olamaması	Büyükanne ve büyükbabalar için uygun davranışları ve sınırları öğretmek

Evre	Kriz	Olası Problemlı Sosyal Rol Değişimleri	Müdahale
Olgunluk	Benlik Bütünlüğüne karşı Umutsuzluk	Yaşlı yetişkinlerin yaşama katılmak konusunda başarısız olmaları	Yaşlı merkezleri ve destek gruplarına katılımı teşvik etmek
		Yaşlı yetişkinlerin hayatıyla ilgili depresyon yaşamaları	Yaşamdaki pozitifliklere odaklanan destekleyici danışmanlık sağlamak
		Yaşlı yetişkinlerin aileye bağımlılık konusunda öfke ve utanç yaşamaları	Duyguları ele almak ve ihtiyaçları bildirmek için aile terapisini kullanmak

Aile Sistemleri Kuramı

- Sistem kuramı ile örtüşür
- Alt sistemlerden ve sistemlerin birbirleri ile etkileşimi önemlidir
- Kavramlar: karşı koyma, düzenleme, patoloji, homeostasiz/denge
- Kaçışlar/krizler

Yapısal Aile Terapisi

Minuchin

- Aile Türleri
- 1. İç İçe Geçme
- 2. Dağınık
- 3. Kopuk
- 4. Katı

Gelişimsel Krizler içinde Dönüşümsel Krizler

Ailenin Evreleri, Olası Kriz Dönemleri

- 1. Evlilik Alt Sistemini Oluşturmak
- 2. Anne-Baba (Ebeveyn) Alt Sistemini Oluşturmak
- 3. Kardeş Alt Sistemini Oluşturmak
- 4. Geniş Aile Alt Sistemini Oluşturmak

Faydalanılan kaynaklar

- Psikolojik Krizler ve Müdahale Yöntemleri -KristiKanel
- ► Kolski, T.D., Avriette, M. ve Jongasma, A.E. (2001). The Crisis Counseling and Traumatic Events. Wiley.
- ► Roberts, A.R. (2005). Crisis Intervention Handbook: Assessment, Treatment and Research. New York: Oxford University Press.
- ► SAYIL-OĞUZ, I., BERKSUN-REFİA PALABİY, E. (2000). Kriz ve Krize Müdahale. Ankara: Ankara Üniversitesi Araştırma Merkezi